

Marek Babik

**SZKOŁA
WOBEK
SUBKULTURY
PSEUDOKIBICÓW**

**Wyższa Szkoła Filozoficzno-Pedagogiczna IGNATIANUM
Wydawnictwo WAM
Kraków 2010**

Wprowadzenie

Obserwacja zachowań dzieci i młodzieży podejmowanych na terenie szkoły pozwala zauważać pewne zjawiska społeczne aktualne w danym czasie. Dotyczy wydarzeń politycznych, kulturalnych, przekazów medialnych, mód itp. Uczniowie przejawiają zaangażowanie w wielu dziedzinach życia społecznego dostępnego nawet tylko dla osób dorosłych np. polityka. Powoduje to określone reakcje ze strony osób organizujących proces edukacyjny, organizowane są odpowiednie lekcje wychowawcze, czy też namiastki autentycznych wydarzeń w postaci np. prawyborów politycznych. Uczniowie są w ten sposób wprowadzani w pewne obszary funkcjonowania społecznego a jednocześnie poszerzane jest spektrum edukacyjne. Ten element pracy edukacyjnej zasługuje na odrębne potraktowanie i przebadanie.

Jednym z trwałych elementów życia współczesnego społeczeństwa jest organizowanie masowych imprez sportowych. Dzięki odpowiedniej oprawie medialnej wydarzenia te skupiają ogromne ilości widzów zarówno przed telewizorami, jak i na stadionach. Wokół rywalizacji sportowej wyrosło zjawisko kibicowania znajdujące swoje reperkusje w codziennym życiu większości osób. Nie są one jednak przez wszystkich zauważane, ponieważ część społeczeństwa nie posiada odpowiedniej wiedzy pozwalającej odczytywać przejawy uzewnętrzniania się grup kibicowskich.

Środowisko szkolne wkomponowuje się w ogół wydarzeń społecznych, dlatego też uzasadnione jest postawienie tezy, że zjawisko kibicowania jest uczniom znane i znajduje swoje odzwierciedlenie w zachowaniach podejmowanych zarówno na terenie szkoły, jak i poza nią. Jednakże poddając analizie szkołę należy wyodrębnić w niej dwie zasadnicze grupy osób: nauczycieli i uczniów. Aby móc właściwie reagować na zachowania uczniów, jak również być zdolnym przekazywać odpowiednie wiadomości w danym zakresie, nauczyciel powinien posiadać wiedzę. W odniesieniu do uczniów potrzebne są dobre programy edukacyjne wprowadzające młodego człowieka w dane zagadnienie lub też właściwe działania profilaktyczne, których celem będzie zapobieganie podejmowania zachowań ryzykownych. Patrząc pod tym kątem na polską szkołę zauważa się niedostatek pozycji naukowych adresowanych do nauczycieli wyjaśniających zjawisko kibicowania, dających jakieś propozycje wychowawcze pozwalające na podejmowanie z uczniem pracy wychowawczej, np. przygotowującej młodych ludzi do uczestniczenia w masowych imprezach sportowych. Brak jest również aktualnych badań pokazujących czy zjawisko kibicowania znane jest uczniom oraz w jakim zakresie są oni w nie zaangażowani.

Powyższe uwagi stały się motywacją do napisania niniejszej pracy. Autor przystępując do pracy postawił sobie jeden podstawowy cel: opisać zjawisko kibicowania w sposób przystępny i jak najbardziej przydatny dla nauczycieli. Dlatego też pierwszą część swojej pracy poświęcił na ogólne opisanie zjawiska kibicowania wykorzystując w tym celu dostępną literaturę naukową przedmiotu. Zakładając, że zazwyczaj nauczyciele uczący w szkołach nie są w pełni zorientowani w terminologii występującej wśród grup kibicowskich w pracy umieszczono mini-słowniczek. Pozwala on autorowi swobodnie operować niektórymi terminami bez obawy, że czytelnik ich nie rozumie lub że obszerniejsze wyjaśnienie nastąpi dopiero w dalszym tekście. Druga część pracy jest opisem badań przeprowadzonych w szkołach gimnazjalnych. Podstawowy problem badawczy został sformułowany w postaci pytania: w jakim zakresie uczniowie szkół gimnazjalnych zaangażowani są w zjawisko kibicowania?

Niniejsza praca ma na celu przedstawienie nauczycielom i pedagogom najbardziej podstawowych zagadnień dotyczących zachowań młodzieży, w których można odnajdywać symptomy zachowań subkultury kibicowskiej. Autor stara się jak najdokładniej opisać zjawisko kibicowania uwzględniając fakt, że część nauczycieli może go nie znać. Z tych też względów zamieszczony został w publikacji bogaty materiał fotograficzny mający zobrazować omawiane zagadnienie. Zawarte w pracy zdjęcia ukazują jednak tylko krakowski wymiar tej rzeczywistości, a analogicznie przeprowadzone badania zrealizowane zostały w szkołach z obszaru Krakowa. Można powiedzieć, że opracowanie to poświęcone jest zjawisku kibicowania ze szczególnym uwzględnieniem środowiska krakowskiego. Jednakże bazując na dostępnej naukowej literaturze należy zakładać, że podobne procesy i zjawiska dokonują się w innych miastach czy miejscowościach, w których działają przynajmniej dwa kluby (istnieją dwie drużyny) sportowe.

Potoczna wiedza współczesnego człowieka zdobywana jest głównie poprzez przekazy medialne (prasa, radio, telewizja, internet). Informacje zawarte w mediach są często okrojone i zredukowane do jakiegoś jednego aspektu. Dobór treści opiera się nie tyle na próbie obiektywnego opisanie zjawiska, lecz brane są pod uwagę również względy ekonomiczne. Tu należy upatrywać źródeł koncentrowania się tylko na zjawiskach negatywnych związanych z kibicowaniem takich jak przemoc stadionowa, bójki, ustawki itp. Intencją autora niniejszej publikacji jest próba „odmitologizowania” medialnych przekazów skoncentrowanych jedynie na sensacyjnych ekscesach i ukazanie zjawiska kibicowania, jako szerokiego obszaru pracy pedagogicznej.